

Кабінет правознавства

Ігор КОЛЯДА,
Олександр КИРІЄНКО

ПРАВОВА ВІКТОРИНА.

Ігор Коляда,

доктор історичних наук, професор

Олександр Кирієнко,

доктор історичних наук, професор кандидат історичних наук,
науковий співробітник (м. Київ)

ПРАВОВА ВІКТОРИНА

Вікторина — пізнавальна гра, яка складається з запитань і відповідей з різних галузей науки, техніки, літературі та мистецтва, поєднаних якоюсь загальною темою. Запитання відбираються з урахуванням віку та рівня знань учасників.

Вікторина широко розповсюджена серед школярів. Проводиться на класних і загальношкільних вечорах, на заняттях предметних гуртків. Виховна цінність вікторини в тому, що вона розвиває винахідливість і активність учнів, розширює їх світогляд, сприяє розумовому вихованню, розвитку пізнавальних інтересів і творчих здібностей, кмітливості, допомагає виявляти знання учнів в тій чи іншій галузі науки, техніки, мистецтві. Захоплююча ігрова форма вікторин збільшує емоційний тонус, сприяє кращому засвоєнню змістової інформації вікторин.

Отже, метою вікторини є розвиток пізнавальних інтересів учнів, підвищення рівня їх інтелектуального розвитку, формування наукових знань, активності та самостійності.

Вікторини можуть бути: літературні, математичні, науково-технічні, спортивні тощо, а також змішані.

Інтерес учнів до вікторин і успіх її залежить від вдало складених питань і ступеня активності школярів. Питання можуть ставитися усно і письмово. Питання, які складаються в письмовій формі, яскраво оформлюються на великому аркуші паперу, ілюструються малюнками і передчасно вивішуються для загального ознайомлення. Інтерес до таких питань збільшується, коли школярі беруть участь не тільки в їх оформленні, а й в складанні, а також коли питання пробуджують творче мислення учнів, є посильними і цікавими для них.

Чітке і ясне формування питань — обов'язкова умова до їх відбору для вікторини. Ступінь складності,

кількість питань, що пропонується залежить від віку учнів, рівня їх підготовленості, їх розумових здібностей. Чим старші школярі, тим складніші можуть бути питання і тим більше їх може бути запропоновано учасникам гри.

На підготовчому етапі відбувається вибір галузі знань для змісту вікторини, визначення цілей та завдань проведення, критерії та умови визначення переможців, створення творчої групи та розподілення обов'язків між її членами, складання плану підготовки та проведення вікторини, визначення дати, місця, ходу та часу проведення.

При складанні запитань слід враховувати індивідуальні та вікові особливості, інтереси й потреби учнів класу, паралелі.

Вікторини в школі мають бути добре організовані. Створюється журі, яке відповідає за успішність проведення вікторини. У склад журі входять вчителі й учні. Творча група з вчителів та учнів залучає до підготовки вікторини якомога більше учасників. Вона готує питання, виробляє умови проведення вікторини, встановлює премії для переможців, піклується про різноманітне оформлення об'яв, оголошень і спеціальних урн для відповідей на питання, визначає де і коли буде проходити вікторина. Клас чи зал відповідно оформлюється.

Проведення вікторини. Перед початком один із членів журі ознайомлює з виробленими правилами вікторини. Якщо вікторина ведеться усно, то допускається обговорення деяких питань, що дає учням можливість обмінятися своїми думками. Якщо учні не можуть відповісти на задане питання, необхідна тактовна допомога вчителя. Коли вікторина проводиться в письмовій формі, то відповіді кладуть в урну чи здаються членам журі. Через визначений термін

часу прийом відповідей припиняється. Журі перевіряє відповіді і встановлює переможця чи переможців.

Наприкінці проголошують підсумки вікторини, особливо відзначаючи вдалі і достатньо повні відповіді, а також труднощі в підготовці, недоліки у проведенні вікторини, вказуються шляхи усунення таких проблем в майбутньому.

ПРАВознавство. ПРАКТИчний КУРС (9 КЛАС)

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ.

1. Яка галузь права регламентує відображену сферу людської діяльності?

- А)** фінансове право; **В)** конституційне право;
Б) земельне право; **Г)** адміністративне право.

2. Визначте підзаконний нормативно-правовий акт:

- А)** Закон України «Про національну поліцію»;
Б) «Конституція України»;
В) постанова Кабінету Міністрів України № 292 «Деякі питання оплати праці державних службовців у 2016 р.»;
Г) Загальна декларація прав людини.

3. Продовжте речення.

З народження фізична особа:

- А)** стає учасником правовідносин;
В) має усі політичні права;
Б) отримує повну дієздатність;
Г) має повну деліктоздатність.

4. Які дії особи НЕ Є правопорушенням?

- А)** ухиляння від сплати податків;
Б) автомобіліст не пропустив пішохода на переході;
В) не відвідування зборів співмешканців багатоквартирного будинку;
Г) паління у громадських місцях.

5. Що означає правило: «Закон не має зворотної сили»?

А) за законом ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення;

Б) якщо закон був прийнятий більшістю голосів у парламенті, то зміни до нього вносити уже не можна;

В) якщо на час учинення протиправних дій за них не було передбачено покарання, а закон, який його визначає, прийнято пізніше, він не поширюється на дії, що сталися раніше;

Г) якщо закон суперечить певній статті Конституції, то він автоматично втрачає свою чинність.

6. Назвіть посадову особу, яка відповідає за виклад доказів проти особи, підозрюваної в здійсненні правопорушення, в ході судового розгляду у кримінальній справі:

- А)** адвокат; **В)** омбудсмен;
Б) медіатор; **Г)** прокурор.

7. Організація ветеранів праці заводу «Машторф» вирішила провести мітинг на центральній площі міста і виступити проти знищення зелених насаджень поблизу їхнього заводу. У такий спосіб учасники мітингу реалізували:

- А)** право на участь у державному управлінні;
Б) право збиратися мирно без зброї;
В) право на розпорядження нерухомим майном;
Г) право на вільне переміщення територією міста.

8. Визначте характер дієздатності особи, яка досягла 14-ти років:

- А)** може бути притягнутою до адміністративної відповідальності;
Б) отримує право голосу на виборах народних депутатів України;
В) з дозволу батьків може влаштуватися на роботу у вільний від навчання час;
Г) може влаштуватися на роботу.

9. Пригадайте відомий мультфільм «Троє з Простоквашино». За яким юридичним договором герої мультфільму користувалися продукцією корови?

Г) урочиста процедура укладання шлюбу.

21. Установіть послідовність нормативно-правових актів за зростанням їхньої юридичної сили:

- А) Закон України «Про охорону праці».
- Б) Правила роботи ливарного цеху «Дніпроспецсталь».
- В) Конституція України.
- Г) Кодекс законів про працю України.

2. Лаховське водосховище.	Б) землі історико-культурного значення;
3. Центральний міський парк Бучі.	В) землі водного фонду;
4. Мікрорайон Осокорки у Києві.	Г) землі житлової і громадської забудови;
	Д) землі природоохоронних територій.

25. Установіть відповідність між галуззю права та правову ситуацією, яка нею регулюється

1. Конституційне право	А) Злочинне угруповання здійснило розбійний напад на інкасатора й заволоділо великою сумою грошей. Залишивши кожен собі частину грошей на кишенькові витрати, решту готівки правопорушники тимчасово залишили для зберігання у свого знайомого.
2. Сімейне право	Б) Громадянин Безпалько вирішив стати приватним підприємцем і відкрити аптеку. У державній реєстрації заявнику як суб'єкту підприємницької діяльності було відмовлено, бо за освітою він музикант і взагалі не розуміється на лікарських препаратах.
3. Трудове право	В) У родині Бормаченків почали розгоратися сильні сварки. Подружжя вирішило, що кращим виходом із цієї ситуації буде розлучення і переїзд чоловіка до своїх батьків.
4. Кримінальне право	Г) Громадянин Микитенко працював на висотному об'єкті. Втративши рівновагу, він впав. Як визначили пізніше лікарі, Микитенко зламав ногу й отримав струс головного мозку.
	Д) Президент України, скориставшись правом вето, повернув закон для повторного розгляду Верховною Радою України. Парламент здолав вето глави держави й ухвалив це закон 370 голосами народних депутатів України.

26. Установіть відповідність між видом влади та її характерними рисами

1. Політична влада	А) здатність або можливість індивіда або колективу впливати на волю, поведінку і діяльність людей з допомогою різноманітних засобів;
2. Соціальна влада	Б) спосіб керівництва (керування) суспільством, для якого характерна опора на спеціальний апарат примуса (авторитет чинності);

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТЕЙ

23. Установіть відповідність між власністю та характером її правомірною набуття

1) Привласнення загально-доступних дарів.	А) куплена, отримана по обміну або подарована річ, об'єкт нерухомості тощо;
2) Привласнення речі, від якої відмовилися власники.	Б) знахідка закопаних у землі або захованих у інший спосіб цінностей, господар яких не відомий або втратив право власності;
3) Скарб.	В) створення з однієї речі (можливо навіть інтелектуальної власності) абсолютно нової речі;
4) Переробка речі.	Г) збір у лісі ягід, на лузі — диких рослин, вилов у річці риби тощо;
	Д) заволодіння рухомою річчю, господар якої її викинув чи в інший спосіб відмовився від неї.

24. Установіть відповідність між категоріями земель та об'єктами, які на них знаходяться

1. Місцевість історико-археологічного заповідника «Кам'яна могила».	А) землі комунальної власності;
---	---------------------------------

3. Державна влада	В) влада над духовною сферою людини, що опирається перш за все на засоби морального впливу та власний авторитет;
4. Релігійна влада	Г) за допомогою цієї влади реалізуються життєві інтереси важливих соціальних груп.
	Д) побудована на силі авторитету одного або всіх членів сім'ї життєдіяльність, в основі якої лежать об'єктивовані суспільні потреби.

28. Визначте, до якого виду відповідальності може бути притягнуто винних у кожному із наведених випадків

1. Водій С. створив на дорозі аварійну ситуацію.	А) кримінальна;
2. Громадянка П. удочерила особу у комерційних цілях.	Б) адміністративна;
3. Підприємець Т. поставив неякісні вікна, які невдовзі вийшли з ладу.	В) дисциплінарна;
4. Працівник О. зіпсував через свою недбалість електроінструмент, виданий йому підприємством, на якому він працює.	Г) цивільно-правова;
	Д) матеріальна.

29. Установіть відповідність між поняттям та його змістом

1. Загальні збори громадян за місцем проживання.	А) проводяться в міру необхідності, але не менш як один раз на рік і є правомочними за наявності на них більше половини громадян, які проживають на відповідній території;
2. Народні законодавчі ініціативи.	Б) голосування всього населення держави або певної його частини з метою вирішення найважливіших питань державного і суспільного життя;
3. Референдум.	В) форма прямого народовладдя, за якою шляхом голосування формуються представницькі органи державної влади та місцевого управління (самоврядування)
4. Вибори.	Г) вимоги, внаслідок реалізації яких безпосередньо народом або парламентом можуть бути ухвалені владні рішення;
	Д) масовий політичний виступ для вираження солідарності, підтримки або протесту, а також масова вулична процесія з цією метою.

30. Установіть відповідність між складовими злочину за правовою ситуацією: Вночі громадяни З. і В., скориставшись відсутністю сторожа, розбили вікно магазину, проникли в середині і викрали ящик горілки та ящик консервів на загальну суму 2000 грн.

1. Об'єкт злочину.	А) право власності;
2. Предмет злочину.	Б) прямий умисел;
3. Об'єктивна сторона злочину.	В) ящик горілки та ящик консервів;
4. Суб'єктивна сторона злочину	Г) дії, направлені на викрадення чужого майна з проникненням у приміщення;
	Д) громадяни З. і В.

Відповіді (ПРАВОЗНАВСТВО, 9 клас)

1	А	16	Б, А, В, Г
2	В	17	Б, Г, В, А
3	А	18	Г, Б, А, В
4	В	19	Г, В, А, Б
5	В	20	В, Б, А, Г
6	Г	21	Б, А, Г, Б
7	Б	22	1Г, 2Д, 3Б, 4В
8	В	23	1Б, 2В, 3А, 4Г
9	А	24	1Д, 2В, 3Г, 4А
10	В	25	1Д, 2В, 3Г, 4А
11	А	26	1Г, 2А, 3Б, 4В
12	В	27	1Г, 2Д, 3Б, 4А
13	А	28	1Б, 2А, 3Г, 4Д
14	В	29	1А, 2Г, 3Б, 4В
15	В, Б, А, Г	30	1А, 2В, 3Г, 4Б

**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

- Бех І. Д. та ін. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні / І. Д. Бех [та ін.] // Книга класного керівника: довідково-методичне видання / С. В. Кириленко, Н.І.Косарева. — Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. — С. 288–326.
- Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник / С. Г. Карпенчук. — К.: Вища школа, 2005. — С. 215–240.
- Кацинська Л. Класний керівник: проблеми, досвід, перспективи / Л. Кацинська, Т. Дем'янюк. — Рівне, 1997. — 280 с.10.
- Кацинська Л. П. Виховний процес в сучасній школі: методичний посібник / Л. П. Кацинська. — Рівне, 1997. — 159 с.